

Reactie Omgevingsdienst NL op het rapport van de Raad voor de Leefomgeving (Rli)

Datum: 13 oktober 20267
Rapport: Toezicht met vertrouwen; toezicht en handhaving onder de Omgevingswet
[Rli advies Toezicht met vertrouwen](#)

Kern van onze reactie

Wij herkennen ons in dit rapport. Het zet helder en duidelijk uiteen waar omgevingsdiensten tegenaan lopen. En ook zonder programma kunnen wij daarmee al aan de slag. Omgevingsdienst NL ziet mogelijkheden om bedrijven te helpen met het verduidelijken van de regels. Daarover zijn we met verschillende brancheverenigingen ook al in gesprek. Daarnaast willen omgevingsdiensten heel graag gemeenten en provincies helpen met de totstandkoming van omgevingsplannen. Met de unieke kennis over de leefomgeving die omgevingsdiensten hebben, kunnen ze helpen om ontwikkelingen te versnellen én ze kunnen voorkomen dat milieurisico's in de plannen te weinig aandacht krijgen.

Hieronder gaan we wat uitgebreider in op het rapport.

In het algemeen

We zijn blij met het rapport van de Rli. De analyse is voor ons heel herkenbaar:

- de uitvoering van de Omgevingswet is door versnippering zeer complex.
- in de uitvoeringspraktijk merken omgevingsdiensten dat er veel onduidelijkheden zijn bij bedrijven en inwoners;
- in de leefomgeving hebben we te maken met een groeiend aantal grote, complexe en (deels) onvoorziene opgaven;
- de integratie van milieuregels in de instrumenten van de Omgevingswet, met name in het omgevingsplan, kan beter.
- we merken ook zeker dat het voor indieners van activiteiten vaak lastig is te weten/te achterhalen wat zij moeten melden.

De conclusie dat omgevingsdiensten onvoldoende ruimte krijgen om signalen, ideeën en uitvoeringskracht in te brengen, ervaren wij het laatste jaar gelukkig minder sterk. We krijgen de kans om signalen aan te kaarten in de bestaande overlegstructuren met ministeries, gemeenten (VNG) en provincies (IPO). Wel ervaren we dat er nog onvoldoende gebeurt met de signalen die wij benoemen.

Reactie op de aanbevelingen

Wij gaan hieronder in op de aanbevelingen uit het rapport en welke signalen wij daarbij naar voren willen brengen.

Aanbeveling 1. Verklein de onzekerheid bij bedrijven, omgevingsdiensten en bevoegde gezagen met beleid of afspraken over de invulling van de eigen verantwoordelijkheid van initiatiefnemers.

Aanbeveling 2: Formuleer criteria om 'tenzij-situaties' bij het uitgangspunt 'decentraal, tenzij' tijdig te onderkennen en zo opgaven op het juiste bestuurlijke niveau te adresseren. Bied ondersteuning voor een uniformere uitwerking van lokaal maatwerk, zodat effectief toezicht mogelijk blijft.

Wij zien zeker mogelijkheden om de onzekerheid bij bedrijven, omgevingsdiensten en bevoegde gezagen te verkleinen. Dat kan door duidelijker regels in de wet en door standaardisatie aan te brengen in het beleid en in omgevingsplannen. Zo gelden veel milieuregels die moeten worden opgenomen in een omgevingsplan voor iedereen en in iedere regio. Standaard regelsets, kunnen ook in onze ogen veel onzekerheden wegnemen.

Met betrekking tot de onzekerheid bij bedrijven over welke informatie moet worden verstrekt zien wij graag een meer verplichtend karakter van de vergunningencheck als een van de oplossingen. Door die check uit te voeren zien bedrijven sneller welke milieubelastende activiteiten (mba's) er in hun branche van toepassing zijn. Het verplicht stellen van het doorlopen van de vergunningencheck bij het starten van een activiteit, zou daarom kunnen helpen.

Ook zien wij, net als in het rapport wordt aanbevolen, dat een betere samenwerking tussen bedrijfsleven en betrokken overheden kan helpen. De afgelopen periode hebben de omgevingsdiensten bijvoorbeeld met een aantal brancheorganisaties branchespecifieke vermijdings- en reductieprogramma's (VRP's) opgesteld. Die VRP's helpen de aangesloten bedrijven met het opstellen van zo'n programma, wat verplicht is voor bedrijven die werken met zeer zorgwekkende stoffen. Zo'n branchespecifieke VRP is een goed voorbeeld van hoe samenwerking zowel bedrijven als omgevingsdiensten kan helpen. De kwaliteit van de opgestelde programma's neemt bovendien ook toe.

Aanbeveling 3. Benut de praktijkkennis en signaalfunctie van de omgevingsdiensten beter voor het maken van uitvoerbaar omgevingsbeleid.

Omgevingsdiensten pleiten al langer voor een grotere rol bij de totstandkoming van lokaal/provinciaal omgevingsbeleid. Bij omgevingsdiensten zit veel expertise die nu nog niet altijd wordt benut, bijvoorbeeld bij het maken van een omgevingsplan. Wij zien zeker kansen om de leefomgeving beter te beschermen als die adviesrol minder vrijblijvend zou zijn.

De overkoepelende aanbeveling: *Geef met een Programma 'Toezicht en Handhaving onder de Omgevingswet' de samenwerking tussen overheden, uitvoeringsorganisaties en het bedrijfsleven een nieuwe impuls, zodat toezicht en handhaving effectief kunnen bijdragen aan de ambities van de Omgevingswet.*

Omgevingsdiensten hebben vooral behoefte aan meer duidelijkheid in de wet. Er is een groot arsenaal van mba's omschreven per bedrijfstak. Afhankelijk van de aard van de mba valt deze onder de zorgplicht (algemene regels), moet worden gemeld of moet worden vergund. De verantwoordelijkheid voor het beoordelen en/of melden van een mba ligt bij de initiatiefnemer.

Daarbij lopen omgevingsdiensten tegen het volgende aan:

- bedrijven kunnen hun verplichtingen op dit gebied niet altijd goed inschatten
- er is geen totaalbeeld waardoor een beoordeling van een melding eigenlijk niet mogelijk is. Dat komt doordat de volgorde waarin de mba's worden ingediend/gemeld aan de initiatiefnemer is. Activiteiten hoeven ook niet in samenhang gemeld te worden en ook niet in samenhang met activiteiten in andere beleidsvelden, bijvoorbeeld samen met een bouwvergunning. Omgevingsdiensten missen zodoende de bredere context. En de context kan voor een heel andere uitkomst zorgen. Zo mag een bedrijf na een melding een propaantank plaatsen, maar niet binnen een bepaalde afstand van een gebouw of erfgrens. Pas bij een controle blijkt dan zo'n tank op de verkeerde locatie staat en moet worden verplaatst of verwijderd. Het missen van de context kan tot gevaarlijke situaties leiden of zorgen voor milieuschade die voorkomen had kunnen worden.

-
- Het beoordelen van meldingen zonder de volledige context kost bovendien veel extra tijd/capaciteit. Bij elke melding moet de situatie ter plaatse worden gecontroleerd of moet aanvullende informatie worden opgevraagd om te kunnen beoordelen of aan de regels wordt voldaan.

Het oplossen van deze hiaten in de huidige wetgeving, die ook uit de analyse van dit rapport blijken, zien de omgevingsdiensten op dit moment als belangrijkste oplossing van de grootste problemen waar we in de uitvoering van de VTH-taken tegenaan lopen.

